

Hoge olieprijs, ongunstige valutakoersen en inflatie zijn de boosdoeners

Kosten Keniaanse tuinbouw escaleren totaal

Net als in veel andere landen rijzen in Kenia de productiekosten momenteel de pan uit. Luchtvrachtkosten, de zwaarste post, zijn flink hoger geworden en de prijzen voor elektriciteit en kunstmest zijn compleet geëscaleerd. Desastreus voor de Keniaanse tuinbouw is het nog niet.

Arie-Frans Middelburg
afmiddelburg@hortipoint.nl

In Nederland is het onderhand een bekend verhaal. De productiekosten stijgen. Energie, arbeid, kunstmest, bestrijdingsmiddelen, verpakkingsmateriaal etcetera. Alles wordt duurder. Ook in andere productielanden van sierteeltgewassen heeft men hier mee te maken. De hoge olieprijs die met name ten grondslag ligt aan de rijzende kosten heeft wereldwijd gevolgen. In Kenia, een belangrijke concurrent van Nederland op het gebied van onder meer roos en zomerbloemen, is het niet anders. Keniaanse telers maken daarom momenteel moeilijke tijden door.

Hoge olieprijs

De belangrijkste kostenpost voor telers in Kenia is eigenlijk in heel Afrika zijn de luchtvrachtkosten. Deze maken, afhankelijk van de bedrijfssituatie, gemiddeld zo'n 35% van de kostprijs uit. Dit jaar zijn de luchtvrachtkosten fiks gestegen. Vorig jaar betaalden telers voor een luchtvracht een kleine € 1,30 per kg bloemen. Dit jaar is dat € 1,48. Een stijging van 15%, die wordt veroorzaakt door het hogere prijspeil van de olie. Anderhalve week geleden werd bekend dat de luchtvrachtkosten volgend jaar wederom hoger worden. In het hoogseizoen (dat loopt van week 38 tot en met week 19) van 2007/2008 betaalde men € 1,35 per kg. Voor 2008/2009 wordt dit –afhankelijk van met welke maatschappij de bloemen gevlogen worden – rond de € 1,67 (+23%).

De olieprijs heeft ook zijn weerslag op andere productiekosten zoals elektriciteit, kunstmeststoffen en gewasbeschermingsmiddelen. Ook die zijn prijziger geworden. De elektriciteitsprijzen zijn meer dan verdubbeld ten opzichte van vorig jaar terwijl een

stijging van 28% verwacht werd. Dit geldt ook voor de meststoffen calciumnitraat (+125%) en kaliumnitraat (+166%). Magnesiumsulfaat is 56% duurder geworden. Gewasbeschermingsmiddelen zijn met 15% omhoog gegaan. Verpakkingsmateriaal van bijvoorbeeld lege dozen kent een toename in prijs van 45%.

Valutakoersen en inflatie

Wat telers bij een deel van de kosten eveneens parten speelt zijn de valutakoersen. Tot voor kort speelde de zwakke dollar ten opzichte van de euro de Keniaanse tuinbouw in de kaart. De voornaamste kosten zoals die voor luchtvracht, kunstmest, gewasbeschermingsmiddelen en verpakking worden in dollars afgerekend. De opbrengsten voor de bloemen worden, indien ze worden afgezet naar het vaste land van Europa, uitbetaald in euro's. Telers kregen lange tijd veel dollars voor een euro. In april was een euro 1,60 dollar waard. Nu de dollar ten opzichte van de euro in waarde stijgt, ontvangen telers minder dollars voor een euro. Momenteel: 1,42 dollar. Ook dit is nadelig voor de portemonnee van telers in Kenia.

De verhouding euro-Keniaanse shilling is ook van invloed op het kostenplaatje van de Keniaanse teler. Het leek er even op dat de koersverhouding tussen de euro en de Keniaanse shilling in het voordeel van de telers zou gaan uitvallen. De shilling stond dit jaar een paar dagen zwakker tegenover de euro (108 shilling voor een euro). Dit was positief voor de kosten, die betaald werden in shillings, zoals de arbeidskosten. Telers kregen meer shillings voor een euro. Het bleek van korte duur. De shilling werd snel weer sterker en sinds een jaar staat de munt redelijk stabiel tegenover de euro (circa 100 shilling voor een euro). Dit is nog wel altijd minder sterk dan vorig jaar toen er rond de negentig shilling voor een euro werd neergelegd.

Sterker en redelijk stabiel zijn echter relatieve begrippen. Kenia heeft te kampen met een hoge inflatie. Het officiële cijfer vertelt dat de waardever-

In Kenia gaan telers gebukt onder de stijging van alle productiekosten. Luchtvracht laat zich daarbij het meeste gelden.

mindering van de shilling 30% is. Mogelijk ligt de werkelijke inflatie hoger. Het gevolg is dat het levensonderhoud in Kenia duurder is geworden. In dit licht bezien valt de stijging van de arbeidskosten mee. Op jaarbasis gaan ze met 11% omhoog: een werknemer verdient nu circa € 100 per maand. De laatste verhoging dateert van 1 augustus jongstleden. Per cao hebben werknemers tevens wel extra voorzieningen toebedeeld gekregen, zoals onder meer een langer zwangerschapsverlof en meer vakantiedagen. Ook mannen krijgen twee weken extra verlof als hun vrouw of vriendin een kind krijgt.

Steun vragen aan regering

Door de hoge olieprijs, de ongunstige valutakoersen en de inflatie hebben Keniaanse telers het moeilijker dan voorheen. Want tegenover de stijgende kosten staan geen stijgende opbrengsten. Telers proberen de gestegen kosten te compenseren door efficiënter om te gaan met water, gewasbeschermingsmiddelen en kunstmest en door de productie per m² te verhogen. Volgens Jane Ngige van de Kenya Flower Council (KFC), dat de belangen van de Keniaanse tuinbouw behartigt vallen er nog geen bedrijven om. „Zo slecht is het nu ook weer niet, maar de gestegen kosten zorgen wel voor problemen.” Via de Kepsa, een organisatie die zich inzet voor de belangen van de particuliere sector, en rechtstreeks heeft Ngige inmiddels steun gevraagd aan de Keniaanse regering. Ze hoopt dat de regering de sector zal promoten en dat telers kunnen genieten van belastingvoordelen. Niet alle telers vinden de vraag om hulp aan de regering een goed idee. De steunvraag kan leiden tot meer overheidsbemoeienis. <

Ervaring

'De tuinbouw is niet meer zo lucratief als vijf jaar geleden'

Igal Efezouati van Panda Flowers in Naivasha ervaart dat het een moeilijke tijd is voor bloementelers in Kenia. „Er is niet alleen een inflatie van 30%. Ook het luchttransport wordt duurder. En de prijs van de bloemen gaat niet omhoog.” Efezouati wordt overigens niet direct met de gestegen luchtvrachtkosten geconfronteerd. De kosten zijn voor rekening van zijn afnemer, maar tijdens onderhandelingen over de bloemenprijzen spelen ze wel een belangrijke rol. De rozenteler noemt tuinbouw in Kenia nog steeds winstgevend. „Maar het is niet meer zo lucratief als vijf jaar geleden.” Door de productie te verhogen en kunstmeststoffen en chemicaliën efficiënter te gebruiken probeert hij de gestegen kosten enigszins te compenseren. De kostenstijgingen betekenen volgens Efezouati zeker niet het einde van de tuinbouw in Kenia. „Kenia zal altijd een rol spelen. Overal stijgen de kosten. De kosten in Kenia zijn in vergelijking met Europa nog steeds laag. de statistieken spreken voor zich. Dit jaar komt er 150 ha in Kenia bij. En volgend jaar ook.”

Samenvatting

De productiekosten van Keniaanse telers stijgen fors. Met name de luchtvrachtkosten hakken er flink in. Het is nog niet zo erg dat bedrijven omvallen.

Feiten

In andere landen is het weinig anders

Naast Kenia hebben andere Afrikaanse landen, Israël, Colombia en Ecuador logischerwijs ook te maken met de gestegen luchtvrachtkosten en andere olieregerelateerde kosten. In Israël is een tendens zichtbaar dat telers schakelen naar producten die geschikt zijn voor vervoer per schip. In Ethiopië is het

mogelijk gunstig dat nu, naast Ethiopian Airlines, twee andere luchtvervoerders hun diensten aan telers gaan aanbieden. Momenteel betalen telers tussen de € 1,03 en € 1,24 per kg. Ethiopië ligt dicht bij Nederland dan Kenia. Zimbabwe, Ethiopië en Colombia kennen daarnaast jaarlijks een hoge inflatie. In

Zimbabwe loopt de inflatie in de miljoenen procenten. Vorig jaar was de inflatie in Ethiopië 24,5%. Dit jaar is ze wederom stevig. De birr is de afgelopen jaren daarentegen minder waard geworden ten opzichte van de euro. In Colombia is de inflatie 5,6%. Colombiaanse telers krijgen bovendien uitbetaald in

dollars. Door de zwakke dollar en de sterke eigen munt, de pesos, waren de inkomsten van telers de afgelopen jaren mager. In Ecuador ligt het inflatiecijfer lager dan in Colombia. Bovendien is Ecuador een dollareconomie en heeft het minder te duchten van koersverhoudingen.